

Μακεδονικά

Τόμ. 2

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1941-1952

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
1953

Ιωάν. Παηασταύρου, Συμβολή τής βορείου Ελλάδος εις τον αρχαίον ελληνικόν πολιτισμόν. [Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Εθνική βιβλιοθήκη αρ. 3]. Θεσσαλονίκη, 1946. 8ο σ 27.

Απ. Βακαλόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.9319](https://doi.org/10.12681/makedonika.9319)

Copyright © 2016, Απ. Βακαλόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βακαλόπουλος Α. (2017). Ιωάν. Παηασταύρου, Συμβολή τής βορείου Ελλάδος εις τον αρχαίον ελληνικόν πολιτισμόν. [Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Εθνική βιβλιοθήκη αρ. 3]. Θεσσαλονίκη, 1946. 8ο σ 27. *Μακεδονικά*, 2, 783-784. <https://doi.org/10.12681/makedonika.9319>

Τὸ βιβλίον πλουτίζεται στὸ τέλος μὲ 116 ἔγγραφα μεγάλου ἐνδιαφέροντος, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὰ τουρκικὰ ἀρχεῖα Θεσσαλονίκης καὶ Βεροίας καὶ ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἐπανάσταση τῆς Χαλκιδικῆς στὰ 1821, στὰ αἱματηρὰ γεγονότα καὶ στὴν τουρκικὴ τρομοκρατία μέσα στὴ Θεσσαλονίκη κατὰ πρῶτα χρόνια τοῦ πολέμου τῆς Ἀνεξαρτησίας, στὴν ἐπανάσταση τοῦ Βερμίου, τοῦ Ὀλύμπου κ.τ.λ.

ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ἰωάννου Παπασταύρου, Οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες ὡς συντελεσται τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων ἐνώσεως. Θεσσαλονίκη, 1945. 8ο σ. 19.

Ὁ κ. Παπασταύρου, ἀφοῦ ἐξετάζει τὴν πολιτικὴ διαμόρφωση καὶ διαβίωση τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου μετὰ τὴν καθόδον τῶν Δωριέων, παρατηρεῖ ὅτι κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς νέας ζωῆς εἶναι ἡ πόλις-κράτος. Ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ παρουσιασθῇ ἡ Ἑλλάδα κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους κατεταμαχισμένη σὲ διάφορα ἀντιμαχόμενα κρατίδια. Μόνο κατὰ τὴ διάρκεια τῶν κοινῶν μεγάλων γιορτῶν ἢ ἐμπρὸς σὲ μεγάλο ἐξωτερικὸ κίνδυνο παρατηροῦνταν τάσεις ἐνωτικῆς, ποὺ κατέληξαν στὸ σχηματισμὸ συμπολιτειῶν. Κατόπιν ὁ κ. Π. πραγματεύεται τὴν ἠθικὴ κρίση, ποὺ περνᾷ ἡ ἀρχαία πόλις μετὰ τὸ τέλος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, καὶ διερευνᾷ τὴν προέλευση καὶ τὴν ἐξάπλωση τῆς πανελλήνιας ιδέας, τῆς ὁποίας κύριος ἐκπρόσωπος εἶναι ὁ Ἰσοκράτης. Τὴν ιδέα αὐτὴ ὑποθάλλει καὶ πραγματοποιεῖ ὁ Φίλιππος τῆς Μακεδονίας, ὁ ὁποῖος βάζει ὡς ἀντικειμενικὸ σκοπὸ ὅλων τῶν Ἑλλήνων τὴν ἐκστρατεία τοῦ ἐναντίον τῶν Περσῶν.

Γενικὰ ἡ μελέτη αὐτὴ τοῦ κ. Π. ἀπτελεῖ μιὰ ἐνδιαφέροντα καὶ σαφῆ ἐκθεση τῶν πολιτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ιδεῶν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου, οἱ ὁποῖες εὐνόησαν τὴν ἐξάπλωση τῶν μοναρχικῶν ιδεῶν καὶ προλείαναν τὸ ἔδαφος γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἔνωση τῶν Ἑλλήνων.

ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ἰωάν. Παπασταύρου, Συμβολὴ τῆς βορείου Ἑλλάδος εἰς τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πολιτισμόν. [Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἑθνικὴ βιβλιοθήκη ἀρ. 3]. Θεσσαλονίκη, 1946. 8ο σ. 27.

Ὁ κ. Π. ἐξηγεῖ πῶς ἡ γεωγραφικὴ ἀπομόνωση τῶν Βόρειων ἑλληνικῶν φύλων συνετέλεσε, ὥστε στίς ἀρχὲς τοῦ ἱστορικοῦ των βίου νὰ παρουσιαστοῦν καθυστερημένοι στὸν πολιτισμό. Ὅταν ὁμως μετὰ τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα ἄρχισαν οἱ Νότιοι Ἕλληνες ν' ἀποικίζουσιν τὰς ἀκτὺς τῆς Μακεδονίας, ἀποκατέστησαν τὴν ἐπαφὴν τοὺς μὲ τοὺς Βόρειους καὶ ἐπέδρασαν βαθιὰ στὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ στὴ Μακεδονία. Ἔτσι ἀργότερα τὰ

Ἐβδηρα ἔχουν νὰ παρουσιάσουν τὸ σοφιστὴ Πρωταγόρα καὶ τὸ φιλόσοφο Δημόκριτο, ἢ Θάσος τὸ ζωγράφον Πολύγνωτο καὶ τὸ σοφιστὴ Σησίμβροτο, τὰ Στάγειρα τὸν μεγάλον Ἀριστοτέλη, ἢ Ἀμφίπολη τοὺς ἐξόχους πολῖτες τῆς Ἀνδρυσθένης καὶ Νέαρχο, ἢ Ὀλυνθος τὸν ἱστορικὸν Καλλισθένη, ἢ Κασσανδρεία τὸν ἱστοριογράφον Ἀριστόβουλον τὸν Κασσανδρέα καὶ ἄλλες πόλεις ἄλλους. Μὲ τὴ μελέτη του αὐτὴ ὁ κ. Π. δίνει στὸν Ἕλληνα καὶ ξένον ἀναγνώστη τὴ δυνατότητα νὰ γνωρίσῃ καὶ ἐκτιμῇ τὴ σημαντικὴ εἰσφορὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βορρᾶ στὸν ἀρχαῖον πολιτισμό.

ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δημ. Κακκάβου, 'Η Μακεδονία κατὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρακονταετίαν καὶ τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν δίκαια. [Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἑθνικὴ βιβλιοθήκη ἀρ. 7]. Θεσσαλονίκη, 1946. 80 σ. 18.

Ὁ κ. Κακκάβος ἀνασκοπώντας τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰ τελευταῖα σαράντα χρόνια διατυπώνει τὶς ἐξῆς γνώμες· 1) ὅτι ὁ Μακεδονικὸς Ἀγὼνας προεβίβανε τὴ συνεννόησιν καὶ προετοίμασε τὴ σύμπραξιν τῶν χριστιανικῶν κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς ἐναντίον τῆς Τουρκίας κατὰ τὸ 1912 καὶ 2) ὅτι κατὰ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἡ Ἑλλάς, πού εἶχε ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν κύριον ὄγκον τῶν ἐχθρικών δυνάμεων, ἀπέβλεψε ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο στὴ νικηφόρον διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὄχι στὴ βιαστικὴ κατάληψιν ἐδαφῶν. Ἔτσι ὁρισμέναι ἑλληνικαὶ πόλεις ἢ κωμοπόλεις, ὅπως π.χ. τὸ Μοναστήρι, τὸ Κρούσοβο κ. ἄ., ἔμειναν ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους.

Τὸ γεγονός δὲ αὐτὸ εἶχε τὶς ἐξῆς κύριαι συνέπειαι γιὰ τὴν Ἑλλάδα· μετὰ τὰ ἀλλεπάλληλα ρεύματα τῶν Ἑλλήνων προσφύγων πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἰδίως μετὰ τὸ 1922, δημιουργήθηκε δξύτατον δημογραφικὸ πρόβλημα, πού τὸ ἐπιδείνωσε περισσότερο ἡ θύελλα τοῦ τελευταίου μεγάλου πολέμου, καὶ 2) τὰ βόρεια σύνορα δὲν εἶχαν τὸ ἀπαιτούμενον βάθος γιὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους.

ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. Χ. Μόδη, Μακεδονικὸς ἀγὼν καὶ Μακεδόνες ἀρχηγοί. [Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Μακεδονικὴ βιβλιοθήκη ἀρ. 9.] Θεσσαλονίκη, 1950. 80 σ. 323.

Εἶναι πραγματικὰ λυπηρό, ὅπως παρατηρεῖ καὶ ὁ κ. Μ., ὅτι γιὰ τὸ Μακεδονικὸ ζήτημα, τὸν Μακεδονικὸν Ἀγὼνα καὶ τὴν ἐποχὴν του οἱ Ἕλληνες ἔχουν γράψῃ ἐλάχιστα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Βουλγάρους, πού ἔχουν νὰ παρουσιάσουν μεγάλη προπαγανδιστικὴ βιβλιογραφίαν. Τὸ πρᾶγμα